

**Sedu,
Yhteiset tutkinnon osat,
yhteiskunta- ja työelämäosaaminen (106729),
toteutussuunnitelma 2022**

Sisällys

1	Yhteiskunnassa ja kansalaisena toimiminen	1
1.1	Osaamistavoitteet	1
1.2	Sisältö	1
1.3	Toteutukset	1
1.4	Osaamisen arvioinnista	2
2	Työelämässä toimiminen	2
2.1	Osaamistavoitteet	2
2.2	Sisältö	3
2.3	Toteutukset	3
2.4	Osaamisen arvioinnista	4
3	Opiskelu- ja urasuunnitteluvalmiudet	4
3.1	Osaamistavoitteet	4
3.2	Sisältö	5
3.3	Toteutukset	5
3.4	Osaamisen arvioinnista	6
4	Yrittäjyys ja yrittäjämäinen toiminta	6
4.1	Osaamistavoitteet	6
4.2	Sisältö	6
4.3	Toteutukset	7
4.4	Osaamisen arvioinnista	7
5	Työkyvyn ja hyvinvoinnin ylläpitäminen	7
5.1	Osaamistavoitteet	7
5.2	Sisältö	8
5.3	Toteutukset	9
5.4	Osaamisen arvioinnista	9
6	Kestävän kehityksen edistäminen	9
6.1	Osaamistavoitteet	9
6.2	Sisältö	10
6.3	Toteutukset	10
6.4	Osaamisen arvioinnista	11

1 Yhteiskunnassa ja kansalaisena toimiminen

Pakolliset osaamistavoitteet, 2 osp
Koodi: YTYK

1.1 Osaamistavoitteet

Suomalaisessa yhteiskunnassa toimiminen

Opiskelija

- tuntee kansalaisen perusoikeudet ja velvollisuudet
- noudattaa tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden periaatteita
- toimii aktiivisena kansalaisena sekä käyttää monipuolisia vaikuttamisen tapoja.

Yhteiskunnan palvelujen käyttö ja kuluttajana toimiminen

Opiskelija

- tuntee ja osaa käyttää yhteiskunnan palveluja
- tunnistaa oikeutensa ja velvollisuutensa kuluttajana
- toimii vastuullisena kuluttajana
- hankkii tarvitsemaansa tietoa kuluttaja-asioissa.

Oman talouden suunnittelu ja talouteen liittyvien riskien arviointi

Opiskelija

- arvioi ja tunnistaa taloudelliseen tilanteeseensa vaikuttavia tekijöitä
- seuraa tulojaan ja menojaan
- suunnittelee hankintoja
- vertailee erilaisia rahoitusvaihtoehtoja
- asettaa henkilökohtaisia taloudellisia tavoitteita
- ennakoii talouteensa vaikuttavia riskitekijöitä erilaisissa elämäntilanteissa.

1.2 Sisältö

Tutkinnon osan osa-alueen suoritettuaan opiskelija tuntee tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden periaatteet, tietää yhteiskunnallisen vaikuttamisen tapoja ja osaa käyttää yhteiskunnan palveluita sekä suunnitella omaa talouttaan.

Tutkinnon osan osa-alueen osaamistavoitteet saavutetaan mm. seuraavien sisältöjen avulla:

- yhteiskuntaa kuvaaviin käsitteisiin tutustuminen (yhteiskunta, yhteisö, hyvinvointi)
- kansalaisten perusoikeudet ja -velvollisuudet (mm. tasa-arvo, yhdenvertaisuus)
- aktiivinen kansalaisuus
- opiskelijakunnan kokouksen toteuttaminen ryhmän kanssa
- kunnan ja valtion tarjoamat palvelut
- kuluttajana toimiminen (mm. vastuullinen kuluttaminen, kuluttajansuoja)
- oman talouden suunnittelu, eri rahoitusvaihtoehdot

1.3 Toteutukset

Tavat ja oppimisympäristöt

Tämä on pakollinen tutkinnon osan osa-alue kaikille perustutkinto-opiskelijoille, joka suoritetaan opiskelijan opinto-ohjelman mukaisessa aikataulussa. Tutkinnon osan osa-

alue ei vaadi edeltävää osaamista. Osa-alueen opetusta järjestetään kaikissa Sedun opetuspisteissä.

Oppimisympäristöt

- oppilaitoksen oppimisympäristöt (luokkahuoneet, vierailut työpaikolla ja julkisissa virastoissa, julkisten organisaatioiden edustajien vierailut oppilaitoksessa)
- työpaikat ja työpajat soveltuvin osin
- sähköiset oppimisympäristöt (Teams, Moodle, Office 365 jne.)
- projektit

Oppimisen ja ohjauksen toteuttamistavat

- oppimistehtävät
- ryhmätyöskentely
- luento-opetus
- esitelmät, asiantuntijavierailut
- projektit
- tutustumiskäynnit
- itsenäinen opiskelu
- muut osa-alueeseen soveltuvat tavat

Oppimateriaalit

- opettajan käyttämä materiaali
- sähköiset materiaalit

1.4 Osaamisen arvioinnista

Osaaminen osoitetaan suullisesti ja kirjallisesti oppilaitoksen oppimisympäristöissä tai työelämässä. Osaamisen arvioi Yhteiskunnassa ja kansalaisena toimimisen -osa-alueen opettaja. Mikäli opiskelija osoittaa osaamisensa työpaikalla ammatillisen tutkinnon osan näytön yhteydessä, voidaan arvioinnissa kuulla työpaikan edustajaa.

Tarkemmin opiskelijan osaamisen arviointi on kuvattu Sedun tutkintokohtaisessa osaamisen arvioinnin toteuttamissuunnitelmassa.

2 Työelämässä toimiminen

Pakolliset osaamistavoitteet, 2 osp
Koodi: YTTT

2.1 Osaamistavoitteet

Alan työmarkkinoiden tilanteen ja osaamistarpeiden selvittäminen

Opiskelija

- selvittää alan työmarkkinoiden tilannetta
- tuntee työmarkkinajärjestelmän keskeiset periaatteet
- tietää alansa keskeiset ammatilliset verkostot
- tunnistaa alansa eri työtehtävissä tarvittavaa osaamista.

Työsopimuksen solmiminen työnantajan kanssa

Opiskelija

- perehtyy oman alansa työehtoihin ja keskeiseen työlainsäädäntöön
- tarkistaa työsopimuksen sisällön käyttäen tarvittaessa asiantuntija-apua.

Työyhteisön osana toimiminen

Opiskelija

- noudattaa annettuja työaikoja ja sovittuja toimintatapoja sekä toimii joustavasti erilaisissa tilanteissa
- noudattaa työssään ulkoasuun ja pukeutumiseen liittyviä ohjeita
- käyttää työssään tarkoituksenmukaista suojavaatetusta ja noudattaa työturvallisuusohjeita
- työskentelee luontevasti osana monimuotoista ja kulttuurisesti moninaista työyhteisöä.

2.2 Sisältö

Tutkinnon osan osa-alueen suoritettuaan opiskelija osaa selvittää alan työmarkkinoiden tilannetta ja alan osaamistarpeita. Hän tuntee työmarkkinajärjestelmän keskeisiä periaatteita ja osaa solmia työsopimuksen. Opiskelija osaa toimia osana työyhteisöä.

Tutkinnon osan osa-alueessa opiskelija mm.:

- tunnistaa alansa eri työtehtävissä tarvittavaa osaamista
- perehtyy työmarkkinajärjestelmään, oman alansa työehtoihin ja keskeiseen työlainsäädäntöön
- noudattaa työssään annettuja työaikoja ja sovittuja toimintatapoja
- toimii työssään joustavasti
- käyttää tarkoituksenmukaisia suojavaatteita ja noudattaa työturvallisuutta.

2.3 Toteutukset

Tavat ja oppimisympäristöt

Tämä on kaikille perustutkinto-opiskelijoille pakollinen tutkinnon osan osa-alue.

Tutkinnon osan osa-alue ei vaadi edeltävää osaamista. Tämä tutkinnon osan osa-alue on tarjolla kaikissa Sedun opetuspisteissä.

Oppimisympäristöt

- työelämä
- sähköiset oppimisympäristöt (Teams, Moodle, Office 365 jne.)
- lähiohjaus joko oppilaitoksen tiloissa tai työpaikalla

Oppimisen ja ohjauksen toteuttamistavat

- oppimistehtävät
- ryhmätyöskentely
- luento-opetus
- esitelmät, asiantuntijavierailut
- projektit
- tutustumiskäynnit
- itsenäinen opiskelu
- muut osa-alueeseen soveltuvat tavat

Oppimateriaalit

- sähköiset tietolähteet
- opettajan ja vastuuhjaajan materiaalit

2.4 Osaamisen arvioinnista

Osaaminen osoitetaan suullisesti ja kirjallisesti oppilaitoksen oppimisympäristöissä tai työelämässä. Osaamisen arvioi Työelämässä toimiminen -osa-alueen opettaja. Mikäli opiskelija osoittaa osaamisensa työpaikalla ammatillisen tutkinnon osan näytön yhteydessä, voidaan arvioinnissa kuulla työpaikan edustajaa.

Tarkemmin opiskelijan osaamisen arviointi on kuvattu Sedun tutkintokohtaisessa osaamisen arvioinnin toteuttamissuunnitelmassa.

3 Opiskelu- ja urasuunnitteluvalmiudet

Pakolliset osaamistavoitteet, 1 osp
Koodi: YTOU

3.1 Osaamistavoitteet

Omien kiinnostuksen kohteiden, mahdollisuuksien ja tuen tarpeiden tunnistaminen

Opiskelija

- seuraa oman oppimisensa edistymistä ja osaamisensa hankkimista tunnistuen mahdollisen tuen tarpeen
- tunnistaa kiinnostuksensa kohteita ja omia ammatillisia mahdollisuuksiaan
- selvittää ja tunnistaa omia vahvuuksiaan, valmiuksiaan ja kehittämiskohteitaan
- arvioi omaa oppimistaan ja osaamistaan säännöllisesti.

Tutkintoa ja uraa koskevien valintojen tekeminen

Opiskelija

- selvittää itselleen sopivia vaihtoehtoja oman urasuunnitelmansa tueksi käyttäen erilaisia tietolähteitä ja sähköisiä ohjauspalveluja
- tietää oman tutkinnon muodostumisen, tutkinnossa vaadittavat suoritukset ja valinnan mahdollisuudet, jotka edistävät työelämään sijoittumista ja omaa urasuunnitelmaa
- seuraa tutkinnon suorittamisen edistymistä
- käyttää tarkoituksen mukaisia oppimisympäristöjä osaamisensa hankkimisessa.

Tiedon hankkiminen erilaisista jatkokoulutusmahdollisuuksista ja koulutustarjonnasta tutkinnon suorittamisen aikana

Opiskelija

- käyttää jatkokoulutukseen ja tulevaisuuden suunnitteluun tarvittavia tietolähteitä, ohjauspalveluja ja hakujärjestelmiä
- hankkii tietoa itselleen sopivista jatkokoulutuksen vaihtoehdoista ja tekee urasuunnitelman
- perehtyy jatkokoulutuksen pääsyvaatimukseen, hakumenettelyyn ja valintakriteereihin.

Työllistymiseen ja oman osaamisen esittelyyn valmistautuminen tutkinnon suorittamisen aikana

Opiskelija

- perehtyy työelämän tarjoamiin mahdollisuuksiin ja työympäristöihin, ja kartoittaa itselleen sopivia uravaihtoehtoja
- tekee omaa osaamistaan ja vahvuuksiaan näkyväksi työnhakua varten ja esittelee osaamistaan kattavasti
- hakee työpaikkoja ja hyödyntää hakujärjestelmiä ja menetelmiä
- päivittää urasuunnitelmaansa työllistymistä varten.

3.2 Sisältö

Tutkinnon osan osa-alueen suoritettuaan opiskelija osaa tehdä opiskeluaan ja uraansa koskevia valintoja (kirjattu henkilökohtaiseen osaamisen kehittämissuunnitelmaan) ja seurata opintojensa edistymistä Wilmassa. Hän osaa käyttää erilaisia tietolähteitä ja palveluita urasuunnittelun ja jatkokoulutuksen tukena sekä esitellä työnhakuun liittyen omaa osaamistaan. Opiskelijalla on suunnitelma työurasta tai jatko-opinnoista.

Tutkinnon osan osa-alueessa opiskelija mm.:

- osallistuu henkilökohtaisen osaamisen kehittämissuunnitelman (HOKS) laadintaan ja päivitykseen opintojen edetessä (kiinnostukset, mahdollisuudet, tuen tarpeet, tutkintoa ja uraa koskevat valinnat)
- käyttää Wilmaa oman oppimisen ja opintojen edistymisen seurantaan
- käyttää erilaisia urasuunnitteluun ja jatkokoulutukseen liittyviä tietolähteitä ja sähköisiä ohjauspalveluita
- tekee ura-/ jatko-opiskelusuunnitelman
- harjoittelee oman osaamisen esille tuomista ja kuvaa omaa osaamista esim. CV:n avulla
- hakee työpaikkoja ja käyttää eri työnhakukanavia.

3.3 Toteutukset

Tavat ja oppimisympäristöt

Tämä on kaikille perustutkinto-opiskelijoille pakollinen tutkinnon osan osa-alue, joka aloitetaan opintojen alussa jatkuen läpi opiskeluaajan. Tutkinnon osan osa-alue ei vaadi edeltävää osaamista. Tämä tutkinnon osan osa-alue on tarjolla kaikissa Sedun opetus-pisteissä.

Oppimisympäristöt

- sähköiset oppimisympäristöt (Wilma, Moodle, sähköiset tietolähteet ja ohjauspalvelut)
- lähiohjaus joko oppilaitoksen tiloissa tai työpaikalla

Oppimisen ja ohjauksen toteuttamistavat

- oppimistehtävät
- ryhmätyöskentely
- luento-opetus
- esitelmät, asiantuntijavierailut
- tutustumiskäynnit

- itsenäinen opiskelu
- muut osa-alueeseen soveltuvat tavat

Oppimateriaalit

- sähköiset tietolähteet ja ohjauspalvelut (esim. Opintopolku, ePerusteet, TE-palvelut)
- opettajan materiaalit

3.4 Osaamisen arvioinnista

Osaaminen osoitetaan suullisesti tai kirjallisesti oppilaitoksen oppimisympäristöissä tai työelämässä. Osaamisen arvioi Opiskelu- ja urasuunnitteluvalmiudet -osa-alueen opettaja. Mikäli opiskelija osoittaa osaamisensa työpaikalla ammatillisen tutkinnon osan näytön yhteydessä, voidaan arvioinnissa kuulla työpaikan edustajaa.

Tarkemmin opiskelijan osaamisen arviointi on kuvattu Sedun tutkintokohtaisessa osaamisen arvioinnin toteuttamissuunnitelmassa.

4 Yrittäjyys ja yrittäjämäinen toiminta

Pakolliset osaamistavoitteet, 1 osp
Koodi: YTTY

4.1 Osaamistavoitteet

Yrityksen tavoitteiden mukaisesti toimiminen

Opiskelija

- ymmärtää yritystoiminnan merkityksen yhteiskunnassa
- toimii asiakaslähtöisesti ja taloudellisesti
- ymmärtää oman toimintansa merkityksen osana työyhteisöä.

Liikeidean ja sen toteuttamismahdollisuuksien arvioiminen

Opiskelija

- ideoi liikeidean asiakkaiden tarpeet huomioiden
- löytää yrityksen perustamista tukevat keskeiset palvelut ja tietolähteet
- selvittää liikeidean toteuttamiseksi tarvittavia verkostoja
- arvioi liikeidean toteuttamisen taloudellisia edellytyksiä
- arvioi omia valmiuksiaan toimia yrittäjänä
- selvittää yritystoiminnan riskejä ja mahdollisuuksia.

4.2 Sisältö

Tutkinnon osan osa-alueen suoritettuaan opiskelija osaa arvioida mahdollisuuksiaan toimia yrittäjänä. Hän ymmärtää yritystoiminnan merkitystä yhteiskunnassa ja osaa kuvata organisaation liiketoimintamallia ja arvioida yrityksen taloudellisia resursseja.

Tutkinnon osan osa-alueen osaamistavoitteet saavutetaan seuraavien sisältöjen avulla

- yrittäjyyden peruskäsitteet (esim. yritysmuodot, liikeidea, sisäinen yrittäjyys)
- oman osaamisen tuotteistaminen (esim. omien vahvuuksien tunnistaminen)

- yrityksen liiketoimintamallin kuvaaminen ja taloudellisen kannattavuuden arvioiminen

4.3 Toteutukset

Tavat ja oppimisympäristöt

Tämä on pakollinen tutkinnon osan osa-alue kaikille perustutkinto-opiskelijoille, joka suoritetaan opiskelijan opintosuunnitelman mukaisessa aikataulussa. Tutkinnon osan osa-alue ei vaadi edeltävää osaamista. Osa-alue on tarjolla kaikissa Sedun opetuspiireissä.

Oppimisympäristöt

- oppilaitoksen oppimisympäristöt (luokkahuoneet, yritysvierailut, alakohtaiset oppimisympäristöt)
- työpaikat ja työpajat soveltuvin osin
- sähköiset oppimisympäristöt (Teams, Moodle, Office 365 jne.)
- osuuskunta, NY-yritykset

Oppimisen ja ohjauksen toteuttamistavat

- oppimistehtävät
- ryhmätyöskentely
- luento-opetus
- esitelmät, asiantuntijavierailut
- itsenäinen opiskelu
- muut osa-alueeseen soveltuvat tavat

Oppimateriaalit

- opettajan käyttämä materiaali
- sähköiset materiaalit

4.4 Osaamisen arvioinnista

Osaaminen osoitetaan suullisesti ja kirjallisesti oppilaitoksen oppimisympäristöissä tai työelämässä. Osaamisen arvioi Yrittäjäyys ja yrittäjämäinen toiminta -osa-alueen opettaja. Mikäli opiskelija osoittaa osaamisensa työpaikalla ammatillisen tutkinnon osan näytön yhteydessä, voidaan arvioinnissa kuulla työpaikan edustajaa.

Tarkemmin opiskelijan osaamisen arviointi on kuvattu Sedun tutkintokohtaisessa osaamisen arvioinnin toteuttamissuunnitelmassa.

5 Työkyvyn ja hyvinvoinnin ylläpitäminen

Pakolliset osaamistavoitteet, 2 osp
Koodi: YTTH

5.1 Osaamistavoitteet

Terveydestä ja toimintakyvystä huolehtiminen

Opiskelija

- etsii monipuolista tietoa ikäluokkansa terveyseroista ja mahdollisuuksista oman terveytensä ja toimintakykynsä edistämiseksi

- laatii itselleen tilannekohtaisesti päivitettävän ja monipuolisen suunnitelman terveytensä ja hyvinvointinsa edistämiseksi ottaen siinä huomioon liikunnan, ravitsemuksen, palautumisen, unen, mielen hyvinvoinnin, nikotiinittomuuden ja päihteettömyyden, seksuaaliterveyden ja ihmissuhteiden merkityksen opiskelu- ja työkyvyn ylläpitämiseksi
- edistää terveyttään ja hyvinvointiaan aktiivisesti ja arvioi realistisesti suunnitelman toteutumista ja tavoitteiden saavuttamista hyödyntäen arvioinnissa myös muilta saamaansa palautetta.

Toimintaympäristön ja toiminnan turvallisuuden ja terveellisyys arvioiminen

Opiskelija

- toimii sovittujen turvallisuutta ja terveyttä edistävien toimintaohjeiden mukaisesti yhteistyössä muiden kanssa ja arvioi toimintatapojensa kehittämistarpeita
- ottaa työssään monipuolisesti huomioon oman ammattinsa kuormittavuustekijät ja edistää työkykyään
- selvittää ergonomian vaikutukset työkykyyn erilaisissa työympäristöissä.

Opiskelu ja työkyvyn sekä hyvinvoinnin edistäminen liikunnan avulla

Opiskelija

- hakee monipuolisesti tietoa liikkumisen hyödyistä ja vaatimuksista terveydelle sekä opiskelu- ja työkyvylle ja ottaa tiedot huomioon fyysistä toimintakykyä edistävissä suunnitelmassaan huomioiden myös alakohtaiset vaatimukset opiskelu- ja työkyvyn ylläpitoon
- kehittää opiskelu- ja työkyvyn vaatimia fyysisiä ominaisuuksiaan ja ergonomiataitojaan
- liikkuu parhaansa yrittäen kaikissa liikuntatilanteissa edistäen opiskelu- ja työkykyään.

Tapaturmien syntymisen ehkäiseminen ja ensiavun antaminen

Opiskelija

- toimii huolellisesti ja ehkäisee tapaturmien syntymistä
- antaa ensiapua ja hakee oikea-aikaisesti lisäapua
- estää toiminnallaan lisätapaturmien syntymistä.

5.2 Sisältö

Tutkinnon osan osa-alueen suoritettuaan opiskelija osaa suunnitella ja toteuttaa omaa hyvinvointiaan ja työkykyään ylläpitävää ja kehittävää toimintaa. Hän kykenee osallistumaan vapaa-ajallaan eri liikunta-aktiviteetteihin, jotka ylläpitävät ja edistävät opiskelu- ja työhyvinvointia. Opiskelija osaa ottaa huomioon työn asettamat ergonomiavaatimukset ja antaa ensiapua tavanomaisiin liikuntatapaturmiin.

Tutkinnon osan osa-alueessa opiskelija mm.:

- laatii monipuolisen suunnitelman terveytensä ja hyvinvointinsa edistämiseksi
- seuraa laatimaansa suunnitelmaa ja arvioi sen toteutumista
- osallistuu parhaansa yrittäen liikuntatunneilla
- arvioi omaa työ- ja toimintakykyään
- selvittää ja arvioi oman alansa työkuormitusta ja ergonomiiaa
- tietää liikuntatapaturmien ehkäisyn ja ensiavun periaatteet.

5.3 Toteutukset

Tavat ja oppimisympäristöt

Tämä on kaikille perustutkinto-opiskelijoille pakollinen tutkinnon osan osa-alue. Tutkinnon osan osa-alue ei vaadi edeltävää osaamista. Tämä tutkinnon osan osa-alue on tarjolla kaikissa Sedun opetuspisteissä.

Oppimisympäristöt

- lähiohjaus joko oppilaitoksen tiloissa tai työpaikalla
- sähköiset oppimisympäristöt (Wilma, Teams, Moodle, sähköiset tietolähteet ja ohjauspalvelut)

Oppimisen ja ohjauksen toteuttamistavat

- oppimistehtävät
- ryhmätyöskentely
- luento-opetus
- esitelmät, asiantuntijavierailut
- itsenäinen opiskelu
- muut osa-alueeseen soveltuvat tavat

Oppimateriaalit

- sähköiset tietolähteet ja ohjauspalvelut (esim. smartmoves.fi, Sporttracker, Sportyplanner, UKK-instituutti, Työterveyslaitos, Terveiden ja hyvinvoinnin laitos, muut laitevalmistajien sivut (Polar, Garmin, Fitbit jne.)
- opettajan laatima materiaali

5.4 Osaamisen arvioinnista

Osaaminen osoitetaan suullisesti ja kirjallisesti oppilaitoksen oppimisympäristöissä tai työelämässä. Osaamisen arvioi Työkyvyn ja hyvinvoinnin ylläpitäminen -osa-alueen opettaja. Mikäli opiskelija osoittaa osaamisensa työpaikalla ammatillisen tutkinnon osan näytön yhteydessä, voidaan arvioinnissa kuulla työpaikan edustajaa.

Tarkemmin opiskelijan osaamisen arviointi on kuvattu Sedun tutkintokohtaisessa osaamisen arvioinnin toteuttamissuunnitelmassa.

6 Kestävän kehityksen edistäminen

Pakolliset osaamistavoitteet, 1 osp
Koodi: YTKK

6.1 Osaamistavoitteet

Kestävän kehityksen periaatteet

Opiskelija

- tietää kestävän kehityksen ekologisen, taloudellisen, sosiaalisen ja kulttuurisen kestävyden keskeiset tavoitteet ja näiden kytkeytymisen toisiinsa
- hahmottaa ihmisen toiminnan merkityksen ilmastonmuutokseen
- ymmärtää luonnon monimuotoisuuden merkityksen ja tunnistaa luonnonvarojen kestävän käytön välttämättömyyden kansallisesti ja globaalisti

- tunnistaa kestäväen kehityksen toimintatapoja omassa elämässään ja työssään.

Hiilineutraalisuus ja kiertotalous

Opiskelija

- ymmärtää hiilineutraalisuuden ja kiertotalouden periaatteet
- tunnistaa tuotteen tai palvelun energia ja materiaalitehokkuuden.

Toiminnan eettiset näkökulmat

Opiskelija

- tunnistaa työhön sisältyviä eettisiä valintoja
- arvioi omia ja muiden ratkaisuja eettisesti.

6.2 Sisältö

Tutkinnon osan osa-alueen suoritettuaan opiskelija osaa tunnistaa kestäväen kehityksen ekologiset, taloudelliset, sosiaaliset ja kulttuuriset tavoitteet ja hahmottaa oman toimintansa merkityksen ilmastonmuutokseen. Hän ymmärtää mitä biodiversiteetti tarkoittaa ja miten se vaikuttaa kansallisesti ja globaalisti. Opiskelija ymmärtää hiilineutraalisuuden kiertotalouden peruseriaatteet ja tunnistaa alansa kannalta merkityksellisiä vaiheita ja tilanteita, joihin liittyy eettisiä valintoja (esim. energia- ja materiaalitehokkuus). Opiskelijalla on kokonaisvaltainen käsitys kestäväen kehityksen hyödyntämisestä omassa työssään.

Tutkinnon osan osa-alueessa opiskelija mm.:

- tutustuu kestäväen kehityksen ekologisiin, taloudellisiin, sosiaalisiin ja kulttuurisiin tavoitteisiin
- määrittelee jonkin omalle alalle oleellisen tuotteen energia- ja materiaalitehokkuuden sekä elinkaaren
- valmistaa itselleen soveltuvalla tavalla suunnitelman tai tuotoksen, jolla osoittaa tuntevansa alansa kestäväen kehityksen kannalta olennaiset eettiset arvot ja periaatteet, jota soveltaa myös arkielämän tilanteissa.

6.3 Toteutukset

Tavat ja oppimisympäristöt

Tämä on kaikille perustutkinto-opiskelijoille pakollinen tutkinnon osan osa-alue. Tutkinnon osan osa-alue ei vaadi edeltävää osaamista. Tämä tutkinnon osan osa-alue on tarjolla kaikissa Sedun opetuspisteissä.

Oppimisympäristöt

- oppilaitoksen oppimisympäristöt
- itsenäisessä opiskelussa hyödynnetään sähköisiä oppimisalustoja mahdollisuuksien mukaan (Moodle, Office365 jne.)

Oppimisen ja ohjauksen toteuttamistavat

- oppimistehtävät
- ryhmätyöskentely
- luento-opetus
- esitelmät
- asiantuntijavierailut
- tutustumiskäynnit

- itsenäinen opiskelu
- projektit
- muut osa-alueeseen soveltuvat tavat

Oppimateriaalit

- opettajan käyttämä materiaali
- sähköiset materiaalit (esim. verkkoympäristö tietolähteenä ja sähköiset oppimisolus-
tat)

6.4 Osaamisen arvioinnista

Osaaminen osoitetaan pääosin kirjallisesti oppilaitoksen oppimisympäristöissä tai työelämässä. Osaamisen arvioi Kestävän kehityksen edistäminen -osa-alueen opettaja. Mikäli opiskelija osoittaa osaamisensa työpaikalla ammatillisen tutkinnon osan näytön yhteydessä, voidaan arvioinnissa kuulla työpaikan edustajaa.

Tarkemmin opiskelijan osaamisen arviointi on kuvattu Sedun tutkintokohtaisessa osaamisen arvioinnin toteuttamissuunnitelmassa.